

EL MICALET GALÀCTIC

Propostes didàctiques

Els somnis secrets de Pau

Elaborades per Emili Gascó

ELS SOMNIS SECRETS DE PAU

D E S C R I P C I Ó

Autora: *Mercé Borràs*

Dibuixos: *Josep Vicó*

Edicions Bromera / Alzira, 2004

Col·lecció: «EL MICALET GALÀCTIC», núm. 104

Sèrie Blava

Format: 13 x 20,5 cm, 104 pàgs.

Enquadernació en rústica. Impressió en blanc i negre.

Edat: a partir de 12 anys. Els somnis, matèria de la fantasia, ens portaran per un seguit d'esdeveniments que capten immediatament l'atenció dels lectors. En aquesta edat, cobra especial importància l'elaboració del món que, a poc a poc, van construint els xiquets i les xiquetes. El protagonista de la novel·la haurà de superar situacions diverses per a mesurar el seu do i aplicar-lo amb sentit comú i coneixement. El llibre deslliga el món de les il·lusions del de la realitat, i cabussa el lector en reflexions sobre l'ús del poder personal. Una història divertida, entretinguda i amena, adequada per a aquestes edats i construïda amb els ingredients necessaris per a divertir i entretenir.

RESUM ARGUMENTAL

Que els somnis es complisquen és possible, però somiar amb un cadellet de pèl roig i que te'l regalen, ja és una altra història. I si la situació es repeteix i el somni s'encerta al cent per cent, ja no ens trobem davant de cap casualitat. I això és el que li ocorre al

protagonista que, desconcertat, recorre a l'avi, el seu millor amic, un bon conseller i la persona ideal a qui agafar-se per a eixir de l'obscuritat i els dubtes.

Profundament atret per la seua amiga Laura, Pau entaularà una batalla entre el poder que li confereixen els somnis i la realitat que l'envolta. Laura comença a experimentar canvis físics evidents, es fa major, mentre que el xiquet es queda enrere. Per mitjà dels somnis tracta de recuperar el terreny perdut en la cursa de l'adolescència, però la fórmula meravellosa fallarà.

D'altra banda, la por, motiu de reflexió i condicionant del comportament en determinades situacions, esdevé per a Pau un obstacle difícil de superar, i això es fa palés quan uns fets misteriosos ocorreguts a la casa dels Blake, una parella de jubilats escocesos, compliquen la trama de la història i emboliquen els protagonistes en una peripècia durant la qual el xiquet deixa veure que està espantat. Sempre li queda el recurs del somni, i aquesta vegada desitja no tenir por i ser capaç de desentranyar el misteri. Amb la imaginació descobreix el secret de la casa dels Blake: la segona visita serà l'ocasió perquè Pau demostre a Laura la mena d'heroi que és.

Finalment, quan ja s'ha resolt el misteri, l'avi explica a Pau el secret dels somnis; un do ben guardat que només podran conèixer uns pocs elegits, i que Pau podrà deixar en herència als seus fills.

TEMA I INTERÉS DEL LLIBRE

El tema central del llibre és el poder de la imaginació i el seny per a emprar-lo. Aquest tema, accessible per a xiquets i xiquetes de l'edat recomanada, arrossega unes connotacions sovint difícils d'entendre per part de l'alumnat. Com i per a què s'ha d'usar el poder? On està l'equilibri? Tot un seguit de preguntes que se'ls poden acudir als lectors i lectores.

Els somnis són el fil conductor de la història. A través d'ells el protagonista descobrirà elements bàsics de la convivència quotidiana i la manera d'eixir-ne ben parat. Entre els temes secundaris que aporta la història hi ha les relacions amb el món dels adults, la superació de la por, l'estima, la justícia com a eix vertebrador de la convivència, etc. Tot aquest entramat forma una història que farà gaudir els lectors i lectores.

L'autora barreja hàbilment la fantasia i la realitat, i proporciona un ritme narratiu adaptat a les seues intencions. L'ambient de la narració atrau cap a un desenvolupament que conjuga somni i realitat en un mateix pla. Hi juguen un paper destacat l'estima pels animals de companyia i la responsabilitat que els toca als seus amos, una combinació molt adequada entre el desig de tenir un animal i la responsabilitat de criar-lo i tenir-ne cura. La solució és molt alligadora i dóna un bon contrapunt a la facilitat amb què avui dia s'aconsegueixen les coses.

Es tracta, en resum, d'una història ben plantejada amb els ingredients necessaris perquè els lectors puguin gaudir-ne. De lectura àgil, vehiculada en un registre adequat i amb aportacions lèxiques molt interessants, el llibre dóna peu a tractar una gran quantitat de temes secundaris que l'autora deixa entreveure intencionadament. En destacaríem els següents:

- El valor de la responsabilitat.
- La saviesa que aporten les persones majors i les relacions entre menuts i adults.
- El valor de l'esforç per aconseguir els desitjos.
- El valor de mesurar el poder i la seua utilització.
- Les actituds de complicitat dels pares i els professors envers l'alumnat.
- L'esforç que s'ha de dur endavant en la realitat quotidiana per anar forjant el futur.
- La valoració de les dificultats i els camins que cal recórrer en l'adolescència per a superar els conflictes personals.

- El valor de l'amistat i els consells que es reben de les persones majors.
- La rellevància de les històries familiars.

L'AUTORA

Mercé Borràs va nèixer a Algemesí (la Ribera) l'any 1958. És llicenciada en filologia anglogermànica i treballa com a mestra de Primària. Del contacte diari amb els més menuts li ve la inspiració per a escriure històries adreçades al públic infantil. Amb *Els somnis secrets de Pau*, publicada en «El Micalet Galàctic», s'estrena com a escriptora.

L'IL·LUSTRADOR

Josep Vicó i Crespo va nèixer a Quart de Poblet (l'Horta) el 1968. És llicenciat en geografia i història per la Universitat de València. La seua dedicació professional s'ha desplegat, sobretot, en el camp del disseny i la il·lustració. D'aquesta activitat, destaquen la seua trajectòria com a cartellista, il·lustrador en publicacions periòdiques i els seus treballs de restauració pictòrica. En Edicions Bromera ha il·lustrat el *Diccionari Visual*; en la col·lecció «Micalet Teatre», el llibre *La llegenda del drac i la princesa*; el conte *Jo sóc jo* de la col·lecció «Maleta Màgica» i, en la col·lecció «El Micalet Galàctic», *111.111 idees per a escriure 111.111 contes en un any* i *Mira quina estrella*.

SUGGERIMENTS DIDÀCTICS I METODOLÒGICS

Suggerir la lectura d'un llibre suposa encetar un procés motivador en un viatge on la imaginació ha de jugar un paper molt

important. L'alumnat diposita en els educadors tota la confiança en el «producte», el llibre de lectura recomanat. L'educador haurà d'enllestir totes les estratègies que tinga a l'abast per a assolir les expectatives posades en la proposta de lectura.

Atraure les xiquetes i els xiquets envers la lectura implica un exercici didàctic on cal tenir presents diversos postulats que marquen i defineixen la tasca docent. En els temps que corren, aquella virtut vocacional que s'atribueix al professorat ha estat superada per l'imperatiu d'una societat basada en les armes de la informació, de la immediatesa i la potencia comunicativa dels mitjans de comunicació. Si el fet lector requereix una disciplina i un esforç per a l'alumne, combatre contra enemics tan poderosos ens resta possibilitats d'èxit. És en aquest moment quan hem de plantejar-nos superar les barreres convencionals de la tradició vocacional per a endinsar-nos en la realitat competitiva davant la societat de la informació. Els dots que un bon professional de l'ensenyament i l'educació ha de dominar es basen en armes rescatades del món de la literatura. Un bon mestre o mestra, si vol tenir èxit i ser un professional competent en les seues àrees, ha de:

- a) Posseir uns recursos mínims de capacitat comunicativa.
- b) Ser un bon narrador d'històries.
- c) Dominar mínimament les arts escèniques.
- d) Ser un intermediari apassionat d'allò que vol transmetre a l'alumnat.

Potser us sembla una bajanada, però fixeu-vos bé en la recepta i comproveu quina quantitat de professionals fracassen per tenir carències en algun d'aquests camps.

Si analitzeu les qualitats enumerades abans, comprovareu el grau de connexió que guarden amb el fet lector, amb les narracions, amb la producció de fantasia, amb les vivències dels alumnes, amb la capacitat de crear bellesa, amb les possibilitats de descobrir mons, amb la necessitat de formar persones cultes, crítiques, en definitiva, tenen una gran relació amb la literatura.

Entrant de ple en les diverses estratègies que es poden emprar per a fer una animació lectora, podem agafar com a models les lectures individuals a casa, lectures individuals a l'aula, lectures col·lectives amb els comentaris pertinents, lectures comentades per grups, etc. Totes aquestes estratègies faran que anem esbrinant la història i la seua progressió, les característiques de cada personatge, la finalitat i la intenció de cada una de les parts de la narració i, de manera general, el tema central de l'obra.

En qualsevol cas haurem de fugir de la imposició lectora com a matèria avaluable. Hem de considerar el fet lector com una feina engrescadora que ens porte a gaudir del moment, de la història i, també, de les paraules. En les lectures col·lectives, el mestre o la mestra ha de tenir l'habilitat de mostrar la lectura en veu alta com a exemple, matisant les paraules, produint la cadència, accentuant els matisos, acaronent el ritme, per tal que les pauses esdevinguen el misteri que desvetlarà el fragment següent. Quan es trenca el gel i desapareix la por escènica, l'alumnat es converteix en lector agraït, delitós per llegir i imitar la representació oral de la narració.

En aquest moment, cal apuntar les estratègies concretes que podem desenvolupar en *Els somnis secrets de Pau*:

- Fer un sondeig entre l'alumnat per a recopilar quants animals de companyia tenen i plantejar la discussió de com se'n té cura.
- Comentar el paper que tenen els avis en les seues vides.
- Contar anècdotes sobre la por quotidiana a casa, per tal de desmitificar el fenomen i portar-lo al terreny còmic.
- Recopilar vivències sobre aspectes de la por que hagen patit per tal d'obrir camins a una realitat desproveïda de connotacions dolentes.
- Analitzar el poder personal de l'alumnat en la família, amb la colla d'amigues i amics, i comprovar si és positiu o negatiu.
- Fer una recopilació oral de somnis recents.

- Determinar si en alguna ocasió algun alumne o alumna ha vist convertit en realitat algun dels seus somnis.
- Per últim, seria interessant muntar el mural dels somnis. Una mena d'exposició on aparegueren explicacions i dibuixos d'aquells somnis que els agradaria que esdevingueren realitat.

Tots aquests suggeriments poden anar introduïts per una mena de misteri que contaria la mestra o el mestre. Arribar a classe, quedar-se en silenci i iniciar la narració d'una història. *Aquesta nit he tingut un somni. En aquest somni apareixia un...* Al final, cal demanar una solució, completar el somni, o simplement acabar la història convidant els alumnes a experimentar-la llegint el llibre.

SOLUCIONS D'ALGUNES DE LES ACTIVITATS COMPLEMENTÀRIES PLANTEJADES

SOLUCIÓ DE L'ACTIVITAT NÚM. II

1-b, 2-c, 3-d, 4-a.

PROPOSTES DE TREBALL*

(MATERIAL FOTOCOPIABLE)

* L'editor autoritza la reproducció d'aquestes *Propostes de treball* amb finalitats didàctiques, però recorda que no es permet la reproducció, per fotocòpia o altres mitjans, del llibre a què es refereixen.

A) FITXA DE LECTURA

TÍTOL DE L'OBRA:.....

AUTORA:.....

DIBUIXOS:

EDICIONS BROMERA

COL·LECCIÓ: NÚM.:

1. Explica tan breument com pugues quin és el tema principal d'*Els somnis secrets de Pau*.

.....

.....

.....

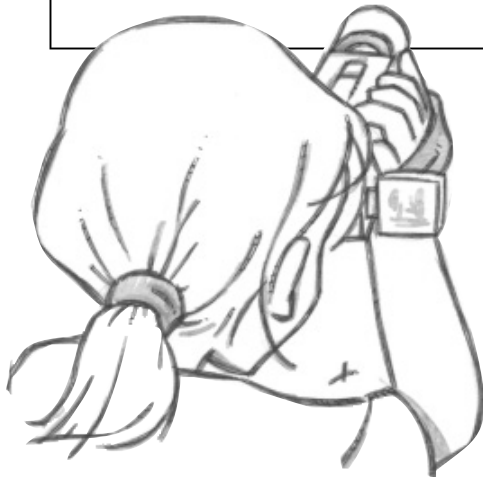
.....

.....

.....

2. Fes una llista amb els personatges que apareixen en *Els somnis secrets de Pau* i classifica'ls en aquestes dues columnes.

PERSONATGES PRINCIPALS	PERSONATGES SECUNDARIS
.....
.....
.....
.....

3. Conta breument el capítol que més t'haja agradat del llibre.
Raona per què l'has triat.

.....
.....
.....
.....
.....
.....

4. Quin ha estat el somni de Pau que més t'ha agradat? Explica
per què.

.....
.....
.....

B) ESTUDI I ANÀLISI DE L'OBRA

1. L'estructura

Quan, en una narració, l'autor ens presenta els fets d'una manera ordenada en el temps se'n diu que té una estructura lineal. Aquest tipus d'estructura posseeix tres parts: plantejament, nus i desenllaç.

1.1. Escriu el número dels capítols que correspondrien a cadascuna de les parts de l'estructura lineal d'una narració:

a) *Plantejament*: és la part on es presenten els personatges, l'espai i el temps de l'acció.

• Número del capítol o capítols:

b) *Nus*: arranca l'acció i s'hi desenvolupa el conflicte plantejat.

• Número del capítol o capítols:

c) *Desenllaç*: la part on es resol el conflicte de la història.

• Número del capítol o capítols:

1.2. En el desenvolupament de la història es presenten diverses situacions i problemes. Aquests elements formen part del conflicte. Explica quin és el conflicte central d'*Els somnis secrets de Pau*.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

1.6. Completa el quadre següent amb la informació més rellevant que trobes en cada capítol.

CAP.	INFORMACIÓ MÉS RELLEVANT
1	<p>.....</p> <p>.....</p>
2	<p>.....</p> <p>.....</p>
3	<p>.....</p> <p>.....</p>
4	<p>.....</p> <p>.....</p>
5	<p>.....</p> <p>.....</p>
6	<p>.....</p> <p>.....</p>

2. El narrador

El narrador és la persona que conta la història: ens informa dels fets que ocorren, on passen les coses, descriu els personatges i els llocs de l'acció. És l'element que reforça allò que es diu als diàlegs. Quan la història es conta en tercera persona per algú que no participa en l'acció, però ho sap tot dels personatges, fins i tot allò que pensen, diem que el narrador és *omniscient*. Però si la història està contada en primera persona per algú que hi participa, s'anomena *narrador personatge*.

2.1. Quin tipus de narrador té la història d'*Els somnis secrets de Pau*? Raona la resposta.

.....
.....
.....
.....

2.2. Llig aquest fragment del llibre i subratlla en roig les paraules que siguen del narrador, i en blau les dels protagonistes.

No vaig poder contindre l'emoció, vaig fer un bot en l'aire i vaig cridar:

–Hurra! Hem atrapat un delinqüent! No et sembla magnífic, Laura?

–Sí, tot gràcies a tu –digué Laura, fent-me un bes.

–Gràcies als dos –li vaig respondre.

Durant el sopar vaig contar als meus pares tot el que havia passat.

–Has sigut molt valent, Pau –digué mon pare.

–Valent? I tan valent! Qualsevol dia ens donarà un disgust –digué ma mare, molt nerviosa–. Què et pareix si li haguera passat alguna cosa?

2.3. Ordena amb números les accions següents de la història seguint l'ordre en què les hauria de contar el narrador.

- (.....) L'avi conta a Pau el secret dels somnis.
- (.....) Pau té un somni que es compleix al peu de la lletra.
- (.....) Pau entra en una cova plena de dinosaures.
- (.....) Pau i Laura investiguen la casa dels fantasmes.
- (.....) La senyoreta Úrsula explica a classe què són els *haikus*.

3. Els personatges

Els personatges juguen un paper decisiu en les històries. Segons la importància del seu protagonisme podem classificar-los en principals (P) i secundaris (S).

3.1. Completa les característiques dels personatges de la història.

PERSONATGE	P/S	RELACIÓ AMB EL PROTAGONISTA	CARACTERÍSTIQUES PRINCIPALS (ASPECTE FÍSIC I MANERA DE SER)
Pau	
Sr. Ramon	
Pare	
Laura	
Avi	
Mare	
Somni	

3.2. Ordena els personatges anteriors segons el grau d'importància que tenen en la història.

.....
.....
.....
.....

3.3. En quin passatge del llibre t'hauria agradat ser el protagonista de la història? Explica per què.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

C) ACTIVITATS COMPLEMENTÀRIES

1. Segur que has tingut un grapat de somnis meravellosos que t'hauria agradat que s'hagueren fet realitat. Però també deus haver tingut malsons, és a dir, somnis horribles que, fins i tot, t'han sobresaltat durant la nit. Escribeu en dues columnes alguns d'aquests somnis.

SOMNIS	MALSONS
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

2. És possible que tingues algun gos o bé que desitges tenir-ne un. Quin nom li has posat o quin nom li posaries si el tingueres? Explica per què.

Nom:

Li he posat o li posaria aquest nom perquè

.....
.....

3. Llig la pàgina 41 i explica com hauries actuat tu davant d'una situació com aquesta.

.....
.....
.....
.....
.....
.....

4. En la pàgina 43, Laura esmenta una sèrie de plantes que hi ha al jardí de la casa. Informa't sobre les característiques d'aquestes plantes en un diccionari i fes una descripció breu de cadascuna.

NOM DE LA PLANTA	DESCRIPCIÓ BREU
.....
.....
.....
.....
.....
.....

5. Pau fa referència, en la pàgina 53, a unes paraules que li ha dit l'avi: «Tenim por d'allò que desconeixem».

- Explica aquesta expressió:

.....

- Anota cinc coses que desconeixes i que et fan por:

.....

6. Pau visita, en un somni, una cova on troba una sèrie d'animals que generalment produeixen por o fàstic: rates penades, cucs, gripaus, aranyes... Raona i explica per què ens fan por o fàstic.

.....

7. Si coneguérem millor aquests animalets, segurament canviaria l'opinió que en tenim. Investiga sobre les rates penades i descobriràs dades molt curioses i interessants. En acabant pots fer un mural on es veja tot el que has descobert.

8. *Dinopau* i *dinodrac* són paraules inventades pel narrador de la història que defineixen uns personatges determinats. Per exemple, la definició que podria donar el diccionari de *dinopau* seria la següent: «Es diu d'un xiquet protagonista d'una història de somnis que té l'aparença d'un dinosaure». Inventa un parell de paraules i fes-ne la definició, com en l'exemple:

.....:

.....

.....:

.....

9. Els *haikus* són uns poemes de tres versos d'origen japonés. El 1r i el 3r tenen cinc síl·labes, i el 2n, set.

- 1r vers: *En la pru-ne-ra* (5 síl·labes)
- 2n vers: *del meu ban-cal flo-rit* (7 síl·labes)
- 3r vers: *veig per-les ro-ges* (5 síl·labes)

Fixa't en l'exemple i inventa un *haiku* sobre els dos protagonistes de la història, Pau i Laura.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

10. El llibre té dues o tres il·lustracions per cada capítol. Les il·lustracions ajuden a comprendre millor la història, alhora que ens donen una visió de l'espai i els personatges. Et proposem un treball d'il·lustrador. Llig les pàgines 35 i 86 i il·lustra la que més t'agrada en aquest espai.

11. Llig les característiques dels dinosaures i escriu davall de cadascun el nom que li corresponga.

a) *Tiranosauure*: rèptil de grans dimensions que caminava sobre dues potes. Era carnívor i molt perillós.

b) *Diplodocus*: dinosaure herbívor de grans dimensions. Destacava per tenir el coll i la cua llarguíssims.

c) *Iguanodont*: rèptil herbívor d'uns 10 metres de llargada. Tenia les potes posteriors molt desenvolupades. Podia plantar-se sobre elles i recolzar-se en la cua.

d) *Triceratops*: significa «rostre amb tres banyes». En tenia dues damunt dels ulls i una tercera damunt del morro.

.....

.....

.....

.....

Propostes didàctiques referides al llibre
Els somnis secrets de Pau (ISBN: 84-7660-788-1)

© Edicions Bromera, S.L.
Polígon Industrial 1 - 46600 Alzira
www.bromera.com

© Emili Gascó, 2006
Dibuixos de Josep Vicó, 2004